

Sygn. akt: III U 1793/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak
Protokolant:	sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 maja 2014 r. w O.

sprawy z odwołania A. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania A. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 05.11.2013r. znak (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.11.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. C. (1) prawa do renty socjalnej.

A. C. (1) wniósł odwołanie od powyższej decyzji. Odwołujący nie zgadzał się z oceną swego stanu zdrowia dokonaną przez ZUS. Zdaniem odwołującego - jego niepełnosprawność powoduje, iż jest osobą wykluczoną społecznie, co sprawia, że nie może znaleźć pracy.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy podał, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS odwołujący nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy zarobkowej, a tym samym nie spełnia ustawowych warunków nabycia prawa do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 10.12.2004r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił A. C. (1) prawo do renty socjalnej na okres od dnia 10.11.2004r. do dnia 30.11.2007r., uprawnienia rentowe były okresowo przedłużone odwołującemu na mocy kolejnych decyzji ZUS, ostatnio do dnia 30.09.2013r.

Decyzją z dnia 21.02.2005r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił A. C. (1) prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu, gdyż Komisja Lekarska Kasy Ubezpieczenia Społecznego Rolników nie uznała go za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym.

W dniu 08.08.2013r. A. C. (1) złożył wniosek o ponowne ustalenie uprawnień do renty socjalnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych skierował ubezpieczonego na badania przez lekarza orzecznika ZUS celem ustalić czy jest on osobą całkowicie niezdolną do pracy i czy niezdolność ta powstała z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego przed osiągnięciem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole średniej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 17.09.2013r. ustalił, że odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy a niezdolność ta trwa. Zastępca Głównego Lekarza orzecznika zgłosił zarzut wadliwości do powyższego orzeczenia, w związku z czym sprawa została skierowana na badanie przez Komisję Lekarską ZUS. Orzeczeniem z dnia 19.08.2013r. Komisja Lekarska ZUS w W. uznała, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

W oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS organ rentowy skarżoną decyzją odmówił A. C. (1) prawa do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz.U.z 2013, poz.982 ze zm.) - renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Zgodnie z art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

W niniejszej sprawie zasadność odwołania A. C. (1) uzależniona była od ustalenia czy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i czy niezdolność ta powstała w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w ustawowych okresach tj. przed osiągnięciem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole średniej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Celem ustalenia tej okoliczności Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu laryngologii- foniatrii jako właściwego ze względu na schorzenie odwołującego.

Biegła sądowa A. S. po przeprowadzeniu wraz z tłumaczem języka migowego T. B. badania odwołującego oraz zapoznaniu się z jego dokumentacją medyczną rozpoznała u niego obustronny głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy graniczący z głuchotą, zaburzenia audiogenne artykulacji głosu i mowy znacznego stopnia oraz zaburzenia procesu komunikatywnego.

W ocenie biegłej rozpoznane schorzenia narządu słuchu i mowy powstały przed ukończeniem 18-tego roku życia, ale nie powodują całkowitej niezdolności do pracy. Schorzenie te mimo znacznego zaawansowania powodują tylko częściową niezdolność do pracy zarobkowej. Zdaniem biegłej zaburzenia narządu słuchu i mowy nie upośledzają sprawności ustroju w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do pracy. Biegła wskazała, że odwołujący się może wykonywać pracę na stanowisku przystosowanym dla osoby niesłyszącej.

Żadna ze stron postępowania nie wniosła zastrzeżeń do tak brzmiącej opinii.

W ocenie Sądu należało podzielić wywody i wnioski opinii biegłej sądowej. Wnioski biegłej zostały sformułowane po przeprowadzeniu wywiadu, badaniu odwołującego się i analizie dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach rentowych. Wydana przez biegłą opinia poparta została logiczną argumentacją. Biegła uznała, że schorzenia jedynie częściowo ograniczają możliwości zarobkowe A. C. (1). Opinia biegłej dostarcza sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym - rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia lub jej braku. Sąd nie może - wbrew opinii biegłych oprzeć ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu. Przy rozstrzygnięciu tej sprawy Sąd miał także na uwadze, że w wyroku z dnia 03.02.2010r. Sąd Najwyższy stwierdził, że Sąd musi zwrócić się do biegłego, jeśli dojdzie do przekonania, że okoliczność mająca istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy może zostać wyjaśniona tylko w wyniku wykorzystania wiedzy osób mających specjalne wiadomości. W takim przypadku dowód z opinii biegłego z uwagi na składnik wiadomości specjalnych jest dowodem tego rodzaju, że nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową ani wnioskowaniem na podstawie innych ustalonych faktów (II PK 192/09, LEX nr 584735). Natomiast w wyroku z dnia 03.11.2009r. Sąd Najwyższy stwierdził, że Sąd nie może samodzielnie dokonać ustalenia dotyczącego stanu zdrowia i stopnia naruszenia sprawności organizmu pod kątem zachowania lub braku zdolności do pracy. Ograniczenie samodzielności sądu w zakresie dokonywania ustaleń wymagających wiadomości specjalnych, wynikające z art. 278 § 1 k.p.c. obejmuje również ocenę wzajemnego powiązania ustalonych schorzeń i skutków tych relacji oraz stosowanych procedur leczniczych dla ustalenia przesłanki całkowitej niezdolności do pracy (I UK 138/09, LEX nr 570122). Nadto w wyroku z dnia 03.09.2009r. Sąd Najwyższy stwierdził, że gdy sprawa wymaga wiadomości specjalnych, to sąd nie może rozstrzygać wbrew opinii biegłych (II UK 30/09, LEX nr 537018).

Sąd przeprowadził w przedmiotowej sprawie także dowód z zeznań świadka A. C. (2) oraz z zeznań odwołującego złożonych w charakterze strony, lecz dowody te nie zdeprecjonowały wniosków płynących z opinii biegłej.

Z zeznań odwołującego wynika jedynie, że ukończył tylko szkołę podstawową, nie uzyskał żadnego zawodu, nie używa aparatu słuchowego, który miał w szkole, gdyż aktualnie jest on popsuty, zna język migowy, ale niezbyt umiejętnie się nim posługuje. Natomiast z zeznań świadka A. C. (2), która jest bratową odwołującego, wynika, że mieszka z odwołującym na terenie tego samego gospodarstwa rolnego, przy czym w różnych budynkach. Według niej odwołujący zna bardzo słabo język migowy, jednak dokładnej przyczyny tego stanu nie była w stanie podać. A. C. (2) dodała, że sama z mężem prowadzi gospodarstwo rolne i bardzo rzadko prosi odwołującego o pomoc z obawy o zwiększone ryzyko związane z jego niepełnosprawnością. Z zeznań świadka wynika ponadto, że proste czynności dnia codziennego odwołujący jest w stanie wykonać sam, ale brak kontaktu z innymi osobami sprawia, że jest wycofany ze środowiska. Zdaniem A. C. (2) odwołujący nie miałby szans na znalezienie zatrudnienia nawet przy pracach sezonowych, gdyż te ograniczają się do prac na budowach, gdzie odwołującego nikt nie zatrudni.

W oparciu o zgromadzony materiał dowodowy Sąd ustalił, że A. C. (1) nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej, a tym samym nie spełnia on wymogów ustawowych uprawniających do renty socjalnej.

Zebrany materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że jedyną przeszkodą odwołującego w funkcjonowaniu w społeczeństwie jest obustronny głęboki niedosłuch graniczący z głuchotą i zaburzenia procesu komunikatywnego z uwagi na zaburzenia artykulacji, głosu i mowy. Poza tym odwołującemu nic nie dolega. Niewątpliwie odwołujący ma ograniczony kontakt z otoczeniem i przez to trudno jest mu się także odnaleźć na rynku pracy. Jednakże Sąd, analizując, czy spełnione zostały przesłanki do uzyskania prawa do renty socjalnej, zobligowany jest oceniać możliwości zarobkowe jedynie przez pryzmat stanu zdrowia odwołującego, a nie przez pryzmat dostępności pracy na rynku pracy. Z zeznań świadka jak i odwołującego rysuje się obraz, że odwołujący nie podejmuje żadnych starań, aby uzyskać zatrudnienie. Tymczasem istnieje szereg zawodów i prac, które mogą być wykonywane przez osoby głuchonieme – zarówno w normalnych warunkach pracy jak i w dostosowanych do tego typu pracowników zakładach pracy chronionej.

Niewątpliwie odwołujący jest w ciężkiej sytuacji ekonomicznej. Jednakże w oparciu o ten aspekt Sąd nie mógł wyrokować w sprawie prawa do renty socjalnej. Instytucja renty socjalnej nie może zastępować świadczeń

socjalnych wypłacanych osobom w trudnych sytuacjach życiowych, nie mogących sobie poradzić w dobie gospodarki rynkowej. Bez wątplenia odwołujący, pozostając w zamkniętym środowisku, bez usprawnienia swych możliwości komunikacyjnych, będzie miał problemy nie tylko w możliwości wykonywania pracy, ale przede wszystkim w sprawnym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Jednakże ze sporządzonej opinii wynika, że A. C. (1) nie jest całkowicie niezdolny do jakiegokolwiek pracy zarobkowej i może wykonywać niektóre prace. Podkreślić bowiem należy, że niezdolność do pracy nie jest pojęciem tożsamym z niemożnością jej podjęcia czy to ze względów ekonomicznych czy socjalno-bytowych.

Nadto przy ocenie możliwości zarobkowych A. C. (1) Sąd miał na uwadze, że także w innych tego typu sprawach, gdy jedyną podstawą ubiegania się o rentę socjalną jest głuchoniemota – brak jest podstaw do przyznania prawa do tej renty. Sąd miał także na względzie to, że A. C. (1) ubiegał się o prawo do renty rodzinnej, gdzie przesłanką jej otrzymania jest także stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy. Renty tej A. C. (1) nie otrzymał, gdyż również nie został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że odwołujący nie spełnia warunków nabycia prawa do renty socjalnej i na mocy art. 477¹⁴§1 kpc oddalił odwołanie A. C. (1).